

Beleidsaanbevelingen Competentieleren

1. De ervaring leert dat een contextgerichte aanpak in een actuele 'aangepaste' accommodatie een grote motivatie is voor de huidige generatie leerlingen. Een school moet competentieleren in voeren als visie.
2. Voor de beroepsopleidingen moeten competenties bovenaan staan. Ze moeten gehaald worden uit de actuele beroepsprofielen van de SERV.
Werkplekleren moet een prominente plaats krijgen in de opleiding. Hiervoor moet werkplekleren eerst goed gedefinieerd worden: "op een werkplek worden leerinhouden uit het leerplan aangebracht door of samen met de leraar. Het is de school die in samenspraak met de bedrijven de criteria voor het werkplekleren vastlegt.
3. Er moet in gerichte en professionele bijscholingen worden voorzien en voor de leraar beroepsgerichte vorming is werkplekleren een kerngegeven: hij moet eerst gaan meedraaien op de werkplek. Leraars moeten worden gestimuleerd en gemotiveerd om te innoveren en de visie van de school te ondersteunen. Het is aan de directie om lijnen uit te zetten, voorop te lopen en veel zelf te ondernemen.
4. Er moet werk gemaakt worden om reflectiegesprekken met de leerlingen (over hun persoonlijk opleidingsplan) te implementeren in de lespraktijk.
Begeleid zelfstandig leren is zeker niet alleen voor ASO, in tegendeel. Elke leerling moet zich kunnen ontwikkelen op zijn maat binnen de afgesproken grenzen. Belangrijk hierbij is wel dat de opdrachten goed zijn gekozen, gaande van eenvoudig naar moeilijk en van veel begeleiding naar weinig begeleiding, er moet m.a.w. een duidelijke leerlijn zijn over de jaren heen.
5. Er is een duidelijk referentiekader nodig rond Competentieleren Dit is echter voor handen maar wordt nog niet of te weinig gebruikt!
 - Voor de meer generieke competenties die studierichtingoverschrijdend zijn, kunnen er beroep gedaan worden op de in 2002 Europees vastgelegde kern-competenties of "key competences for lifelong learning".
 - De denkoefening maken om de kerncompetenties op te splitsen in harde en zachte sector omdat er toch een verschil is tussen werken met materialen en machines en het werken met mensen.
 - Voor de beroepsgerichte competenties kan men terecht bij de actuele beroepsprofielen van de SERV.
6. Studierichtingen moeten gebaseerd zijn op bestaande beroepen.
7. De competenties moeten aangebracht worden in vakkenclusters van meerdere uren. Versnippering in één of enkele uren is nefast voor projectwerk en integratie.
8. Een goede opleiding is een gedeelde verantwoordelijkheid van onderwijs en bedrijfsleven. Beide partijen moeten opnieuw rond de tafel gaan zitten.
9. De overheid moet investeren in mensen en middelen om te kunnen innoveren.
 - Daarom moeten de lokalen multifunctioneel zijn om geïntegreerd projectwerk toe te laten.
 - Er is ook nood aan een nieuw pakket naast het lestijdenpakket nl. voor "beleidsondersteuning" Er is nood aan meer vrijheid voor de aanwending van de pakketten.
 - Er moet een evolutie komen naar een schoolopdracht van ongeveer 26 uren voor iedereen. Deze opdracht kan dan ingevuld worden zoals de school en de leerkracht het zelf willen. Een schoolopdracht veronderstelt wel dat de school infrastructuur voorziet om de leerkrachten hun werk te laten doen in de school.

Eerder is al onderstreept dat goed onderwijs in de 21^e eeuw een maatschappelijk ingrijpend gebeuren is met een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarom moet beleidsmatig ook werk gemaakt worden van onderstaande elementen:

- lerarenopleiding ook competentiegericht maken;
- professionele nascholing van leraars, begeleiders en directies organiseren;
- kleine klasgroepen om werkplekieren mogelijk te maken;
- digitale media en handboeken grootschalig implementeren;
- uniek online leerlingvolgsysteem invoeren;
- ASO moet ook steunen op de kerncompetenties met meer aandacht voor vaardigheden en attitudes.

Besluit

Deze scholen schuiven volgende kernvoorwaarden naar voren om tot een geslaagd veranderingsproces te komen:

- sturing vanuit de directie en gedragen door heel de school;
- adequate bijscholing van leraren en begeleidend personeel;
- uitgewerkte lesmodellen;
- pedagogische ondersteuning binnen de school om het concept te bewaken;
- professionele accommodatie;
- samenwerking met instellingen en bedrijven in de buurt;
- bereidheid om projecten en werkplekieren op te zetten;
- competentiegericht evaluatiesysteem;
- ondersteunende ICT-toepassingen.

**Of om het in één zin te formuleren:
het is de plicht van de overheid om het innoverend vermogen van
de school te stimuleren en te ondersteunen!**

Ten uitgeleide

Een boeiende tijd zit er op, ik ben persoonlijk heel dankbaar dat ik dit project voor de DBO heb mogen voeren. Het was kort en kleinschalig, maar niet klein. Het heeft de wereld niet veranderd en zal ook de eerstvolgende dagen het Vlaamse onderwijs niet veranderen.

Maar ik weet wel dat het voor deze twee scholen zal beklijven. Dankzij het toeval dat beide scholen in elkaars buurt liggen, zal 'het aquarium' na vandaag zeker niet opdrogen.

Net als bij de proeftuinen hebben we met dit gedachte-experiment in het werkveld tot wasdom laten komen wat in grote theorieën en dikke boeken wordt verkondigd.

Ik hoop dat jullie, lezers, de vele uitspraken en ingrediënten van dit gedachte-experiment aangrijpen om in de eigen school de gedachten op gang te zetten om het nieuwe onderwijs, aangepast aan de I-generation en de informatiemaatschappij, vorm te geven.

Veel is reeds gezegd en daarom wil ik eindigen met deze Chinese wijsheid:

"Een pad ontstaat door er op te lopen".

Met dit gedachte-experiment hebben we de contouren van een nieuw pad helpen vastleggen. Nu is het een kwestie dat er genoeg mensen beginnen over te lopen.

Deze twee scholen zal u alvast tegenkomen.